

FI lausuntopyyntö VV

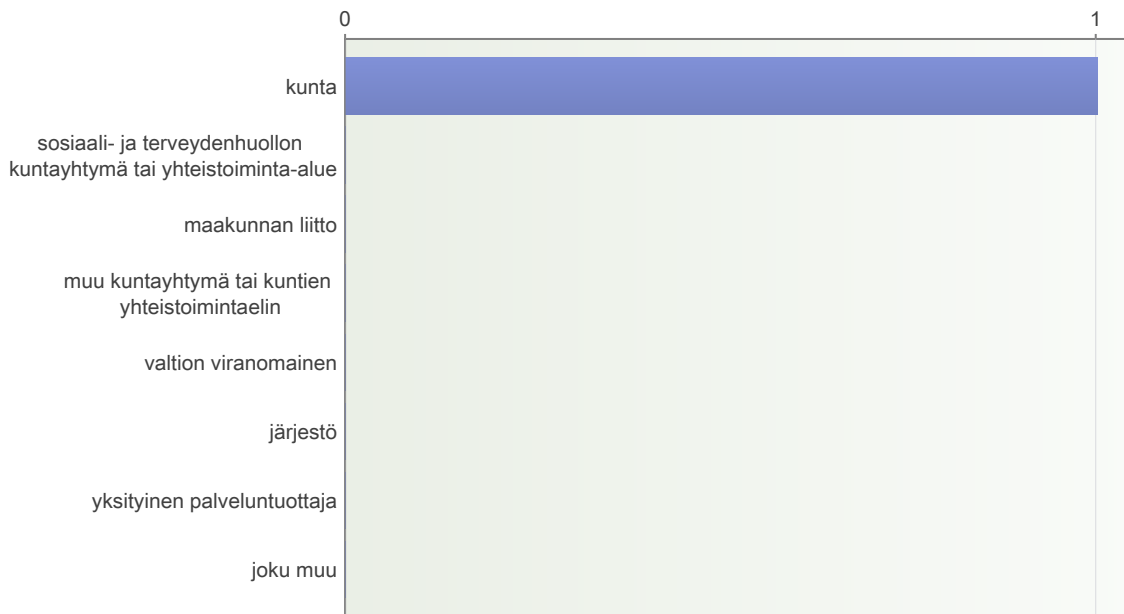
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Espoon kaupunki	Mari Immonen	0505252706	20.3.2017	Valtuusto

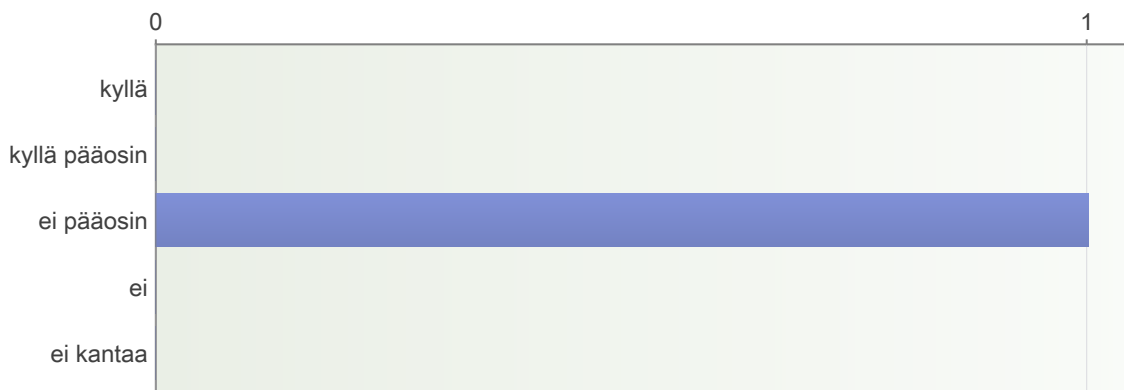
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan mahdollisuus vaikuttaa palveluihinsa ja valita palvelujen tuottaja ovat kannatettavia tavoitteita. Ainakin perustason palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuus voi parantua, jos järjestelmä saadaan toimimaan tavoitteiden mukaisesti.

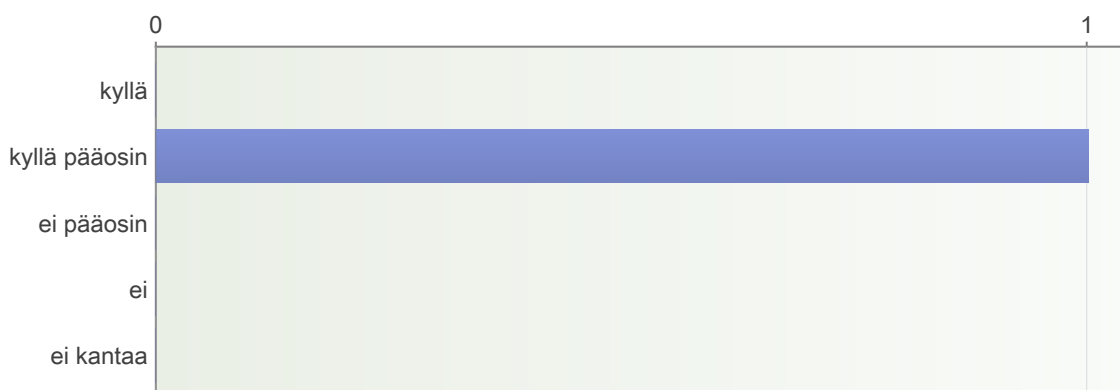
Esitetty valinnanvapausmalli tai pelkkä ensi vaiheen saatavuuden paraneminen ei itsessään tasaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Vaikutus voi olla jopa päinvastainen, jos järjestelmän kannustimia ei saada viritettyä oikein, markkinat eivät toimi tehokkaasti tai markkinoilla olevia palveluja ei onnistuta integroimaan maakunnan vastuulle jääviin palveluihin. Jotta nämä riskit voitaisiin välttää, järjestelmää pitäisi kehittää hallitusti ja asteittain.

Esitetty valinnanvapausmalli on haaste palvelujen integraatiolle ja sitä kautta palvelujen vaikuttavuudelle ja saatavuudelle. Nykyistä parempi palveluintegraatio on kriittistä erityisesti niiden väestöryhmien kohdalla, joiden terveyden ja hyvinvoinnin kehitys on jäänyt valtaväestön kehityksestä jälkeen. Valinnanvapausmallin seurauksena julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut eriytyvät useaksi järjestelmäksi. Perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoido ovat erillään rahoituksen, johtamisen ja potilasohjauksen näkökulmasta. Esitetyssä järjestelmässä nämä puutteet pitäisi pystyä kompensoimaan kannustimilla, sopimusohjauksella ja valvonnalla. Käytännössä tämä on erittäin haasteellista. Erityisiä integraatio-ongelmia voi syntyä suun terveydenhuollon ja avoterveydenhuollon välille sekä kouluterveydenhuollon ja suoran valinnan palvelujen välille erityisesti, jos neuvolapalvelut siirrettäisiin suoran valinnan piiriin.

Järjestelmän puitteissa on haastavaa saada suoran valinnan piirissä oleville toimijoille aito vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Niin ikään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen laajempi yhteiskunnallinen vastuu jakautuu mallissa maakunnille, kunnille ja palvelutuottajille.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus valita palveluntuottaja, toimipiste ja ammattihenkilö voivat lisätä palvelujen saatavuutta ja asiakastyytyvyyttä. Sen sijaan terveys- ja hyvinvointihyötyä se ei itsessään kasvata.

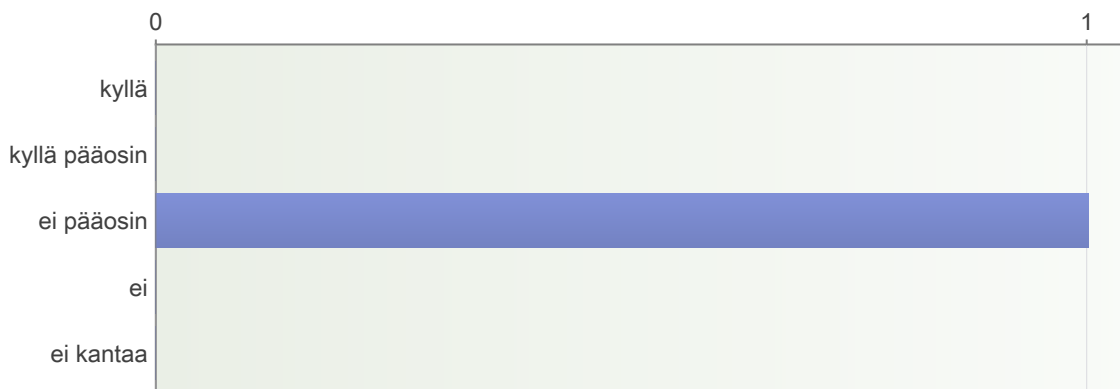
Henkilökohtainen budjetti voi parhaimmillaan edistää asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia. Suoran valinnan ja henkilökohtaisen budjetin markkinoiden avaamiseen sisältyy kuitenkin merkittäviä riskejä, joiden hallitsemiseksi järjestelmää pitäisi toimeenpanna hallitusti ja portaittain.

Hallituksen esityksen mukaan asiakkaan pitää sitoutua palveluntuottajaan vuodeksi. Asiakkaalla pitää olla mahdollisuus vaihtaa tuottajaa joustavasti. Harvaan asutuilla alueella ei tule olemaan valinnanmahdollisuuksia.

Asiakaskäyttäytymisestä ei ole tehty tutkimuksia, joten ei ole tietoa miten asiakkaat tulevat käyttäytymään. Koko Suomi siirtyy samana päivänä (kaksi kuukautta ennen 1.1.2019) valintatilanteeseen.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

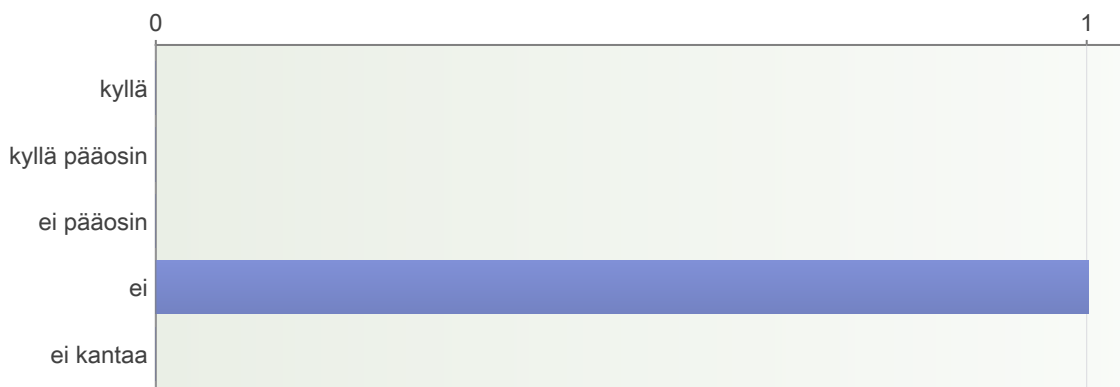
Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys tarjoaa lähinnä juridiset reunaehdot valinnan vapauden laajentamiselle. Sopivan palvelun saaminen on edellyttänyt maakunnan onnistumista palvelujen järjestämistehtävässä ja tehokkaiden markkinoiden syntymistä. Lakiluonnokset eivät ratkaise palveluvalikoima- tai palvelupolkuihin riittyviä kriittisiä kysymyksiä. Henkilökohtainen budjetti voisi onnistuessaan parantaa palvelujen tarpeenmukaisuutta, mutta järjestelmästä ei ole juurikaan kokemusta.

Asiakkaan hakeutuminen vaatii uudenlaiset tietojärjestelmäpalvelut, jotta asiakas löytää tarvitsemansa palvelut ja voi tehdä vertailua eri palvelujen tarjoajien välillä.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitetTUja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

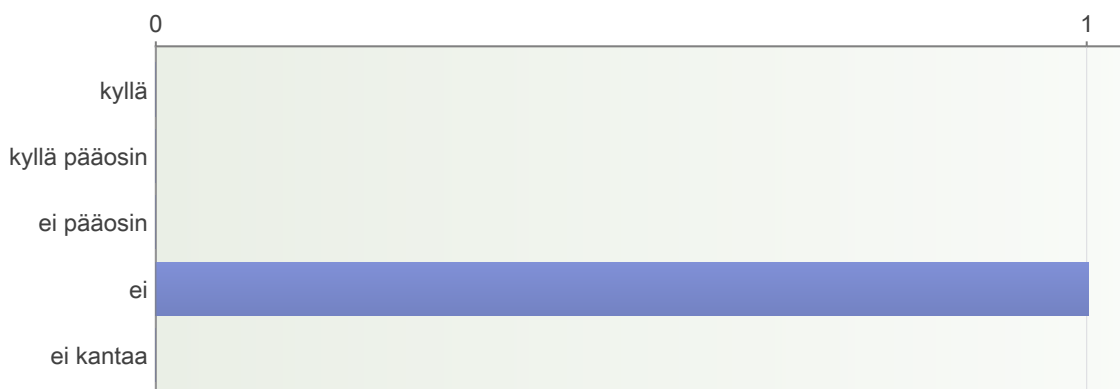
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan liikelaitoksen vastuulle jäävien palvelujen yhteensovittaminen voi uudistuksessa onnistua. Sen sijaan, jos suoran valinnan sote-keskuksiin siirtyy merkittävä määrä sekä perus- että erityistason palveluja, tulee liikelaitoksen ja sote-keskuksen välinen palvelujen yhteensovittaminen olemaan erityisen haastavaa.

Lakiesityksen mukaan jos asiakas tarvitsee palvelua, joka ei kuulu sote-keskuksen vastuulle sote-keskus ohjaa asiakkaan maakunnan palveluihin maakunnan liikelaitokseen. Maakunnan liikelaitos arvioi tilanteen ja tekee asiakassuunnitelman, jonka perusteella asiakas saa palvelun suoraan maakunnan toimipisteestä tai voi saada asiakassetelin tai henkilökohtaisen budjetin. Tämä hoidon tarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma ovat valinnanvapausmallissa kriittinen kohta. Tehtävää koskeva toimintamalli ja toimintaa tukeva tietojärjestelmä puuttuvat.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

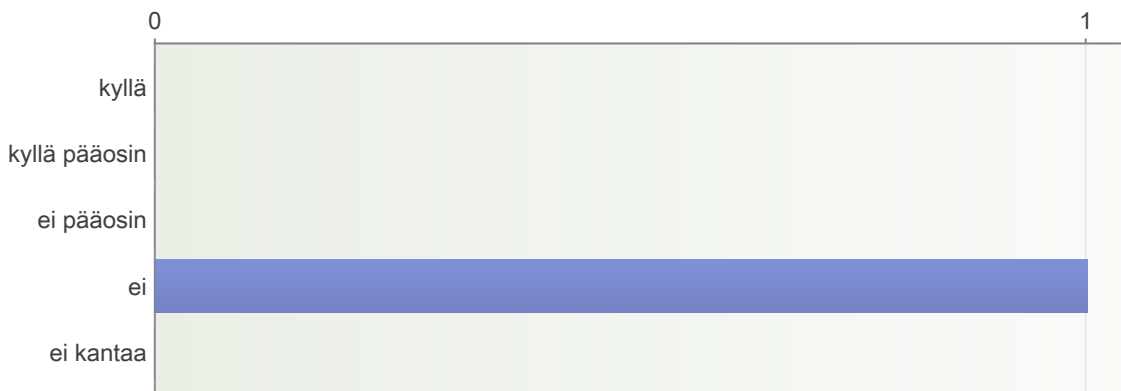
Vastaajien määrä: 1

- Toimivat markkinat voisivat lisätä merkittävästi kustannusvaikuttavuutta. Tavoitellun kustannuskehityksen hillitsemiseksi järjestelmän täytyisi onnistua erinomaisesti luomaan tehokkaita markkinoita ja markkinoilla olevien palvelujen määrän pitäisi olla suuri. Jotta tähän päästäisiin, pitäisi järjestelmän toimeenpanon olla hallittua ja portaittaista.

Tavoitetta ei saavuteta. Ongelmana ovat mm. suuret muutuskustannukset, jotka koskevat tietojärjestelmiä ja palkkaharmonisointia. Uudistus lisää ict – kustannuksia muutoksen toteutuksen osalta arviolta 500 000 000 euroa. Palkkaharmonisointi tulee olemaan ainakin 200 000 000 – 500 000 000 euroa.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

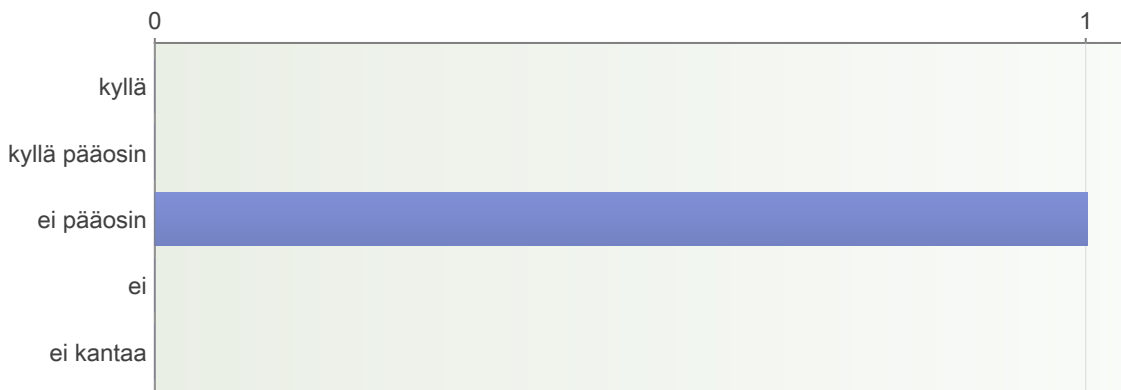
- Maakuntavaltuusto valitaan suorilla vaaleilla mikä antaa asukkaille mahdollisuuden vaikuttaa palveluihin maakunnassa. Maakunnan päättäjien mahdollisuudet ohjata sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisuutta jäävät esitetyssä mallissa nykyistä vähäisemmiksi. Esitetyssä mallissa operatiivinen johto ratkaisee sosiaali- ja terveyspalvelujen tuotannolliset kysymykset sekä liikelaitoksessa että markkinaehtoisessa toiminnassa.

Strategiset kysymykset, kuten palvelujärjestelmän rakenne, rahoitus ja palvelutaso, käsitellään maakunnan demokraattisessa päätöksenteossa.

Valtion ohjaus on vahva, jolloin maakunnan päättäjien valta on pieni.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

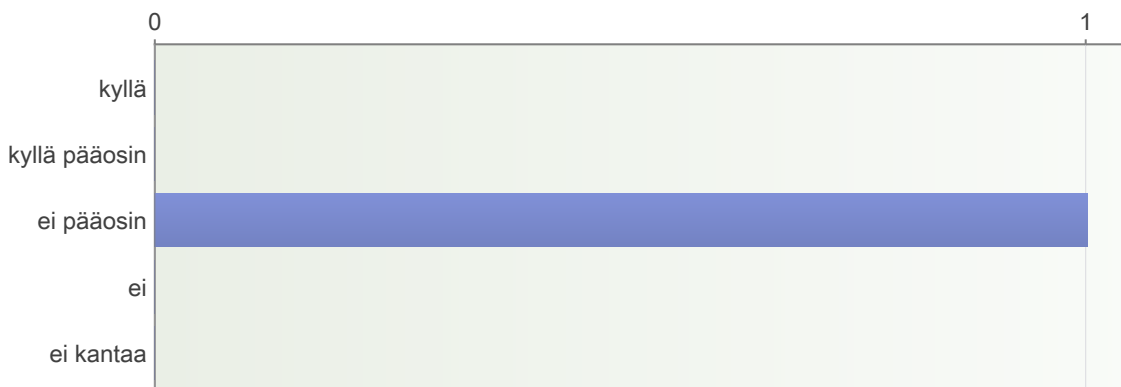
Vastaajien määrä: 1

- Toimiva markkinaehtoinen järjestelmä voi olla tehokas innovaatioiden käyttöönoton vauhdittaja. Kustannusten korvausmalli vaikuttaa paljon siihen, muodostuuko uusia toimintatapoja ja palveluinnovaatioita.

Maakunnat ovat hyvin erilaisia. Valintamahdollisuuksia syntyy oletettavasti vain suurille kaupunkiseuduille. Erityisesti Uudellemaalle syntyvän valtavan liikelaitoksen saaminen ketteräksi kehittämisessä olisi haastavaa.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

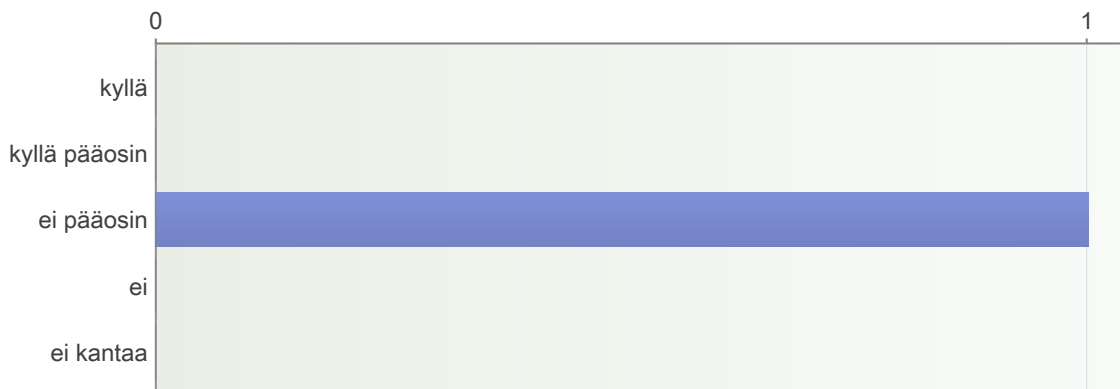
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos jättää paljon yksityiskohtia määrittelemättä. Erityisesti sote-keskuksen sosiaalihuollon palvelut ja erityistason palvelut ovat epämääräinen kokonaisuus. Lakiluonnoksessa määritellään asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut markkinoilla toimivien sote-keskusten tehtäväksi. Vastaavat pitkäaikaiset palvelut jäisivät liikelaitoksen järjestettäväksi. Käytännössä tällaisesta erottelusta ei ole kokemusta ja sen toimivuus integraation näkökulmasta on kyseenalainen. Kaiken kaikkiaan vapaan valinnan piirissä olevan sote-keskuksen palveluvalikoima on epämääräisesti määritelty mutta uudistuksen onnistumisen näkökulmasta erittäin merkittävä tekijä.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

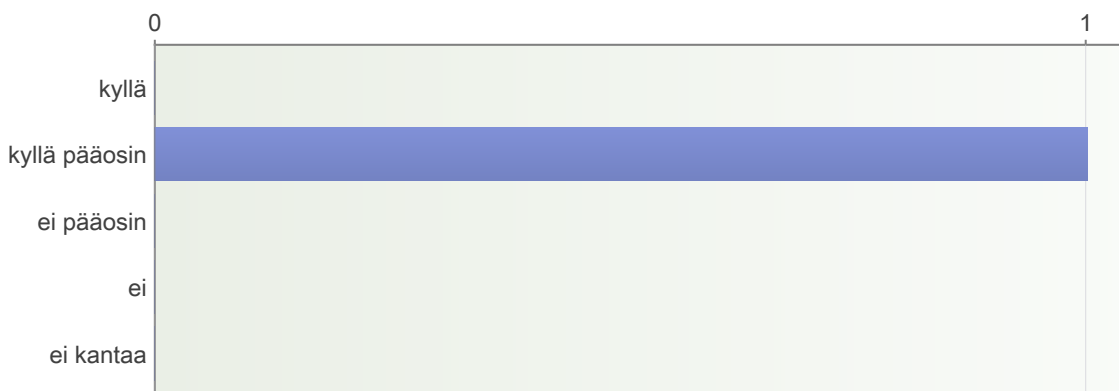
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä on hallinnollisesti ja palvelujen järjestämisen näkökulmasta itsenäinen kokonaisuus ja alisteinen suoran valinnan sote-keskuspalveluille. Lakiesitys tarjoaa maakunnalle vain epäsuoria ohjausmahdollisuuksia. Järjestelmässä vastuu ketjutetaan ja hallittavuus on riskialtista. Riskejä lisää se, että samanaikaisesti luodaan kolme merkittävää uutta markkinamallia: suoran valinnan sote-keskukset, henkilökohtainen budjettijärjestelmä ja maksusetelijärjestelmä. Kaikki nämä markkinat tarvitsevat omat valtakunnalliset hallinta- ja tietojärjestelmät, joiden valmistelua ei ilmeisesti ole aloitettu. Toteutuksen vaiheistaminen olisi välttämätöntä riskitason laskemiseksi. Tämä koskee myös nykyistä yksityistä tuotantoa, jonka ansaintalogiikka poikkeaa suunnitellusta kapitaatorahoituksesta perustavanlaatuisesti. Kapitaatorahoituksessa ansainta syntyy palvelutarpeiden ennaltaehkäisystä ja vaikuttavuuden maksimoinnista palvelujen käytön maksimoinnin sijaan.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

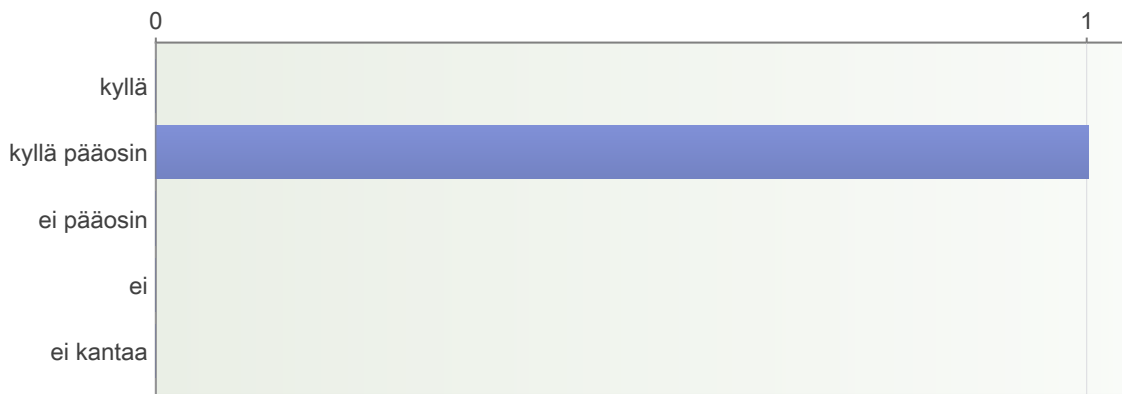
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maininnat ovat yleispiirteisiä ja edellyttävät merkittävästi tarkentamista maakunnan ja sote-keskustuottajan välisissä sopimuksissa.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

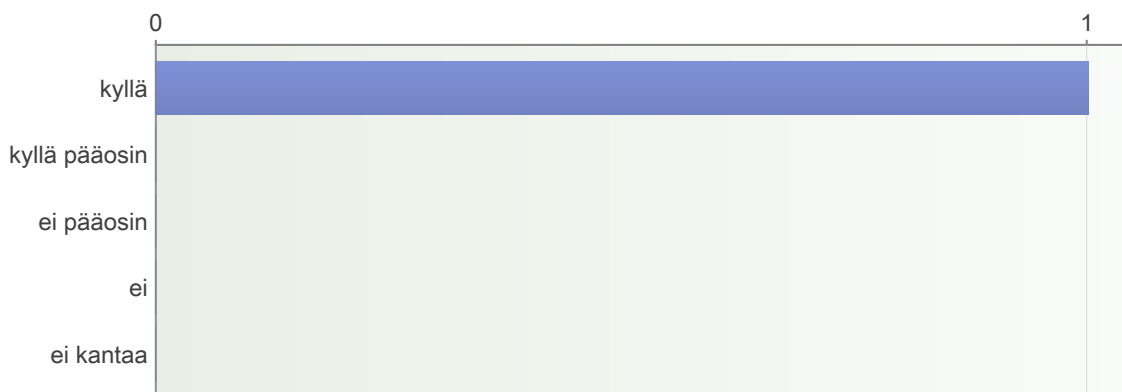
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakas voi valita palvelun tuottajan mutta palvelujen toteutukseen lakiesitys ei ota kantaa.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

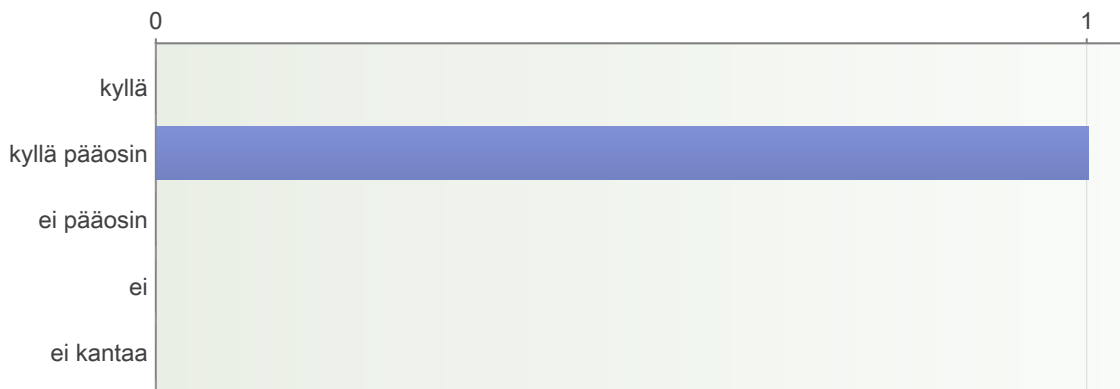

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

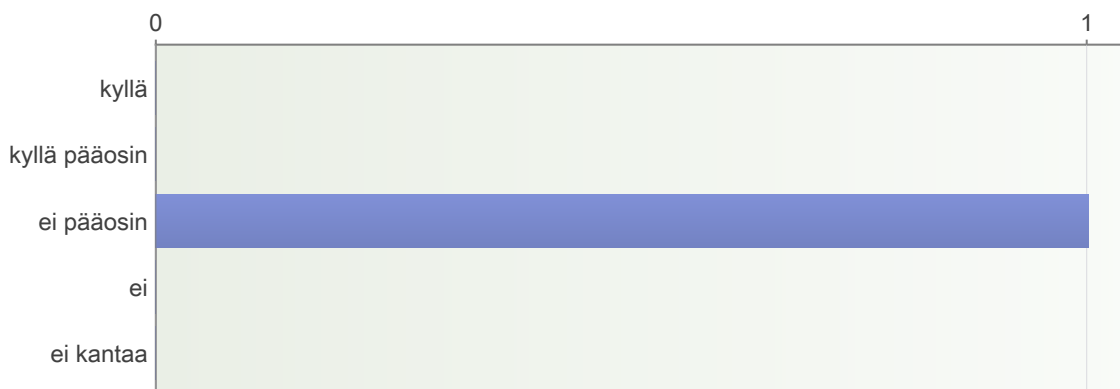
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sääntely on riittävää siltä osin, kun asiakasseteli rinnastuu käytössä olevaan palveluseteliin.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

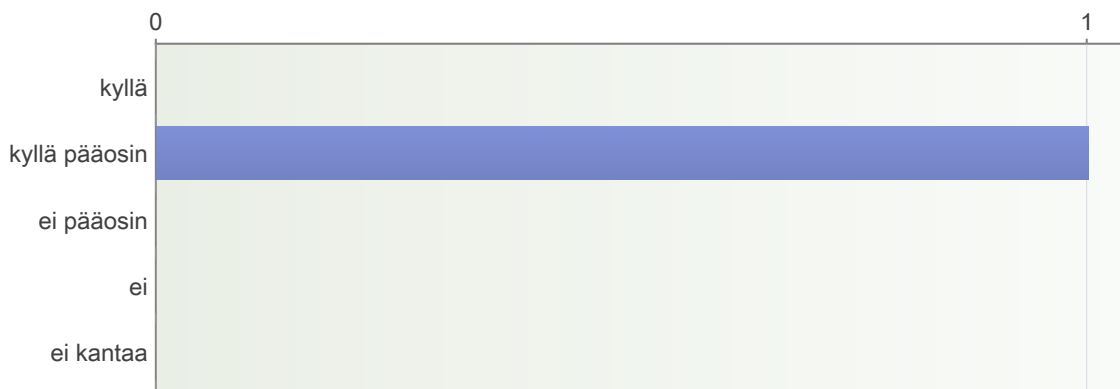
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sääntely on riittävää siltä osin, kun asiakasseteli rinnastuu käytössä olevaan palveluseteliin. Epäselväksi jää asiakassetelituottajien ohjaamisen mahdollisuus uudessa järjestelmässä verrattuna nykyiseen palvelusetelijärjestelmään.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

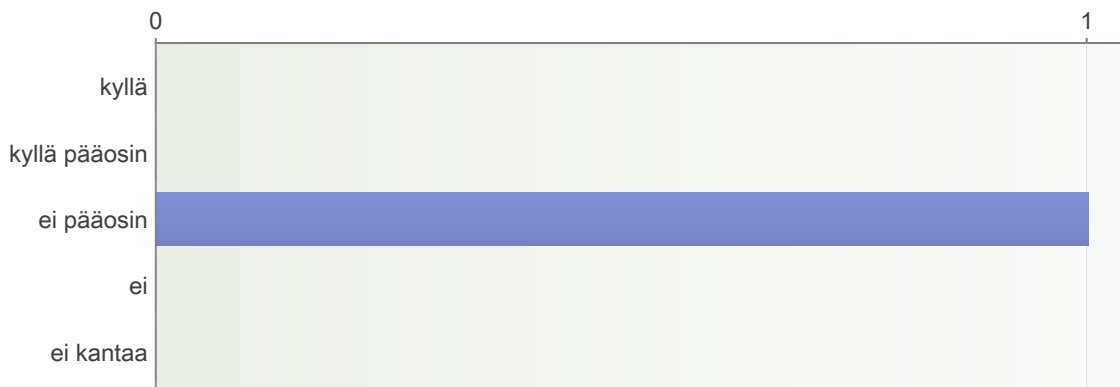
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnokseen sisältyy kehoitus maakunnalle tarjota asiakasseteliä riittävässä määrin sen varmistamiseksi, että muissa kuin suoran valinnan palveluissa toteutuu asiakkaan valinnanvapaus. Tämä kirjaus on epämääräinen ja yleisluontoinen.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

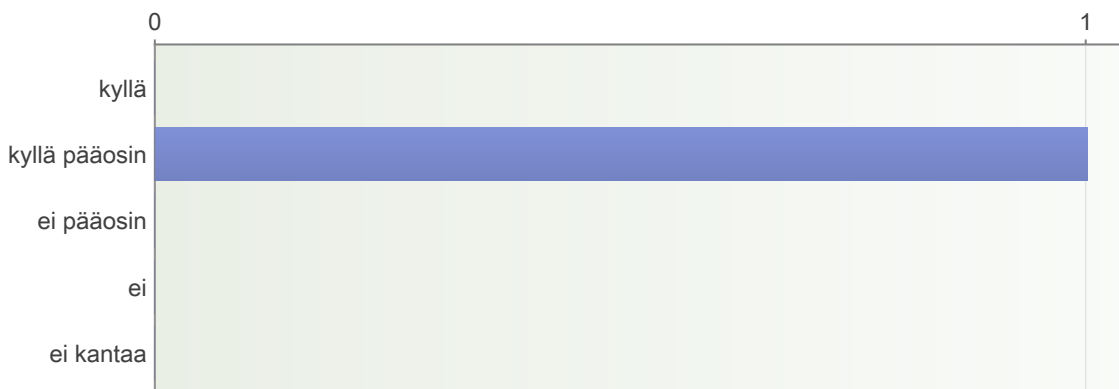
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti jää järjestelmänä hahmottomaksi ja kirjaukset ovat ylimalkaisia. Tästä huolimatta lain perusteella vanhus- ja vammaispalvelujen sekä kehitysvammaisten erityishuollon asiakkailla olisi subjektiivinen oikeus henkilökohtaiseen budjettiin. Käytännössä järjestelmän kehittäminen tulee olemaan laaja ja pitkäkestoinen tehtävä.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

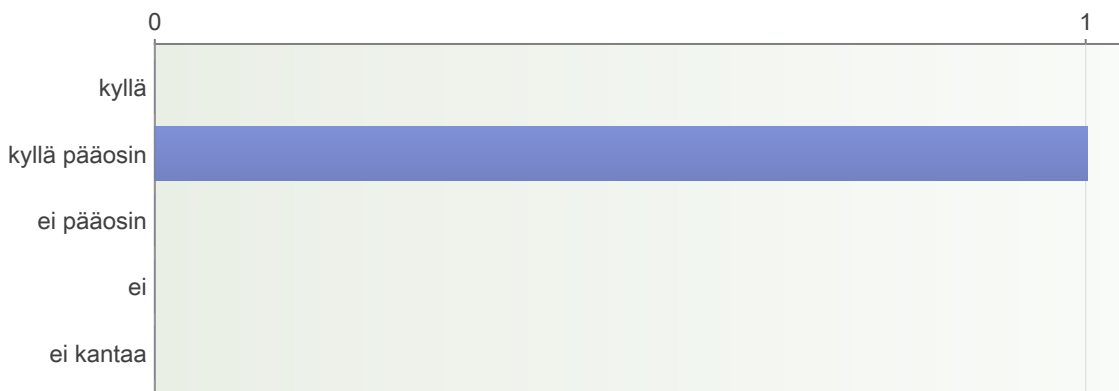
Vastaajien määrä: 1

- Tuetun päätöksenteon mahdollisuus on asiakasnäkökulmasta tärkeä. Henkilökohtaisen budjetin malli tulee lisäämään sosiaalityön ja vanhustenpalvelujen palveluneuvontaa ja -ohjausta ottaen huomioon ikäihmisten ja maahanmuuttajaväestön määrän kasvu.

Tältä osin esityksen vaikutuksista ei ole arvioita. Esitys edellyttää sekä kehitystyötä että pysyvää hallinnollista resursointia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

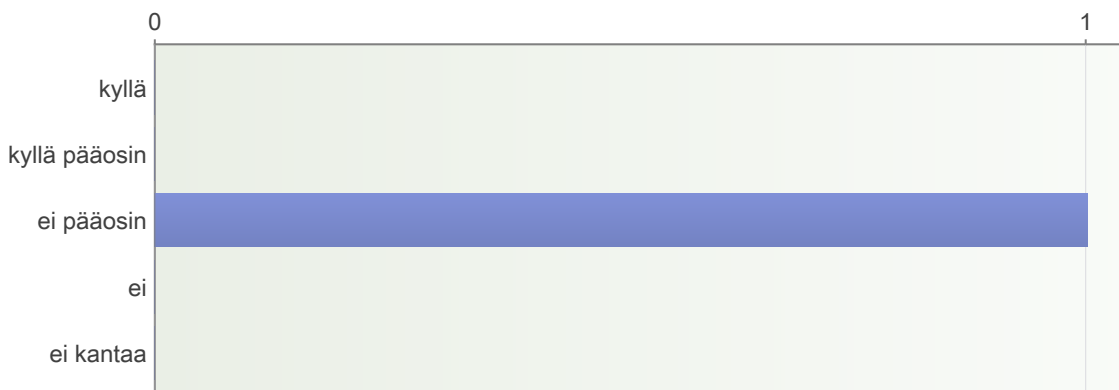
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksen kirjaukset ovat sinällään tarkoituksenmukaisia. Käytännössä maakunnan vastuulle jää merkittäviä sisällöllisiä tehtäviä kriteerien tarkentamisessa laissa mainituilla alueilla: palvelujen laatu, voimavarat ja saatavuus sekä palveluketjut ja palvelujen yhteensovittaminen.

Palveluntuottajien hallinnassa tulisi hyödyntää valmiita järjestelmiä. Kuntien yhteistyössä kehitetty PSOP-järjestelmä on käytännössä toimiva palvelusetelien ja palvelujen oston hallintajärjestelmä, joka olisi laajennettavissa valtakunnalliseksi järjestelmäksi.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

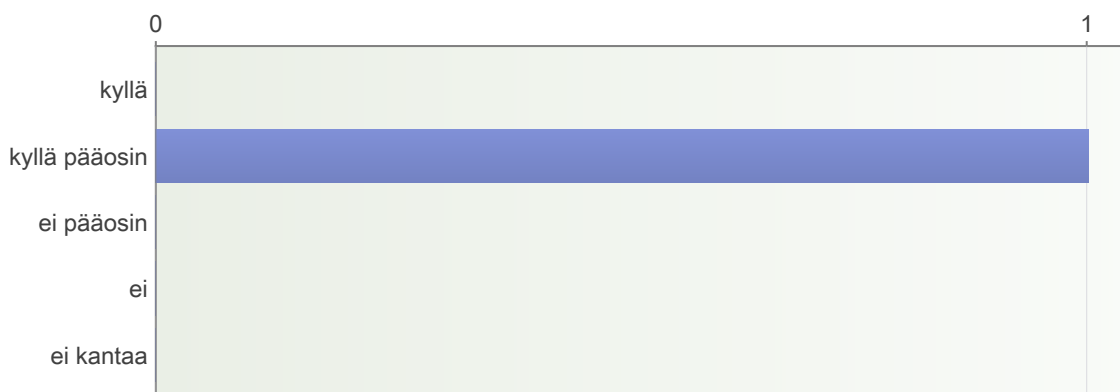
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädos on yleisluontoinen ja käytännössä palvelujärjestelmän ohjaus tulee edellyttämään raskasta sopimusmenettelyä mm. potilasohjauksen varmistamisessa. Epäselväksi jää, ovatko maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat kokonaan sopimusohjauksen ulkopuolella. Ylipäätään epäselväksi jää, miten näiden tuottajien laatua valvotaan ja puutteisiin puututaan.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

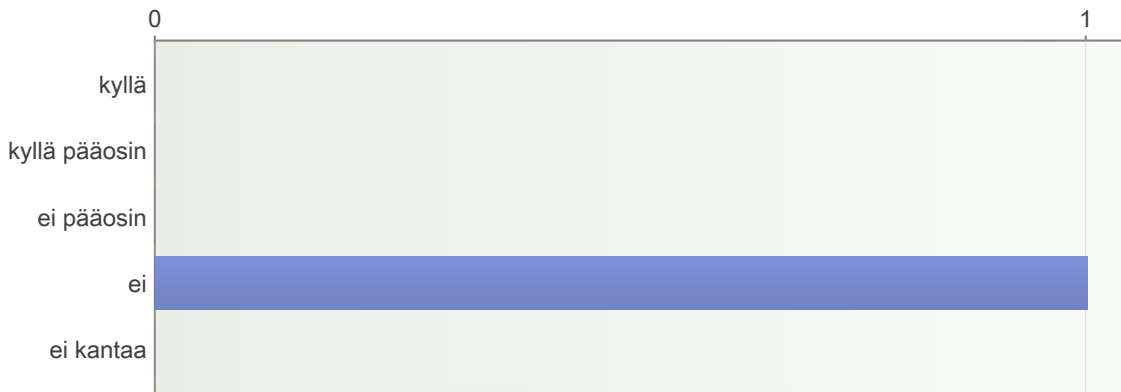
Vastaajien määrä: 1

- Säännökset ovat pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisia. Palvelujen järjestäjän näkökulmasta sopimusten irtisanomisajat ovat lyhyitä. Markkinoiden virheiden korjaaminen voi käytännössä olla vaikeaa varsinkin, jos markkinat ovat keskittyneitä.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

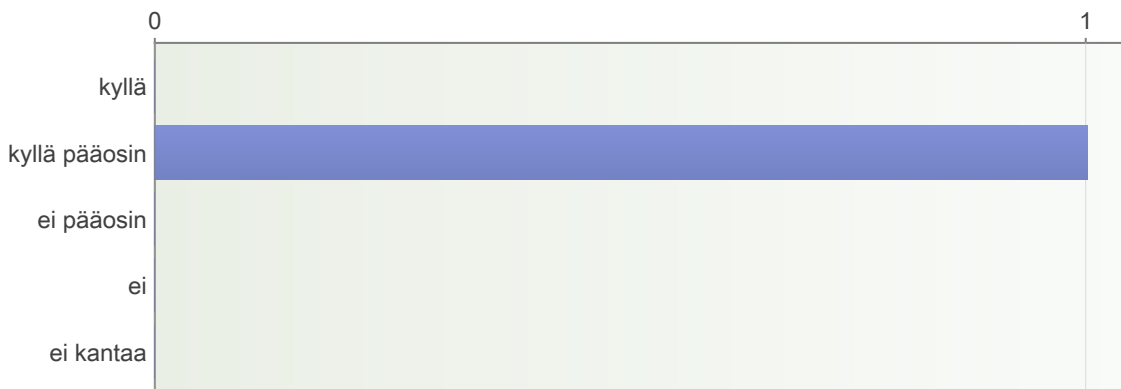
45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoituskriteerien määrittelyperusteet ja rahoituksen riittävyys ovat toisistaan erilliset asiat. Rahoituskriteereissä kapitaatiokorvauksella on merkittävä osuus, joka lisää palvelutuottajan riskiä. Riskin hillitsemiseksi pitää joka palveluvelvollisuudet olla hyvin rajatut tai tuotantoyksiköiden koko suuri.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

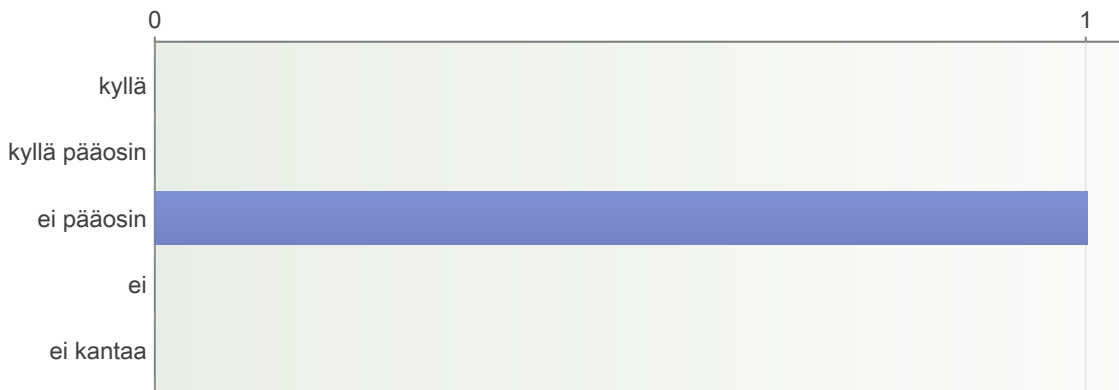
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki jättää pitkälti maakunnan määriteltäväksi muun rahoituksen määräytymisperusteet. Rahoituskriteerien määrittelyn onnistuminen tulee olemaan kriittistä koko järjestelmälle. Onnistuminen ratkaistaan toimeenpanovaiheessa, jonka tulisi olla hallittu ja asteittainen.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

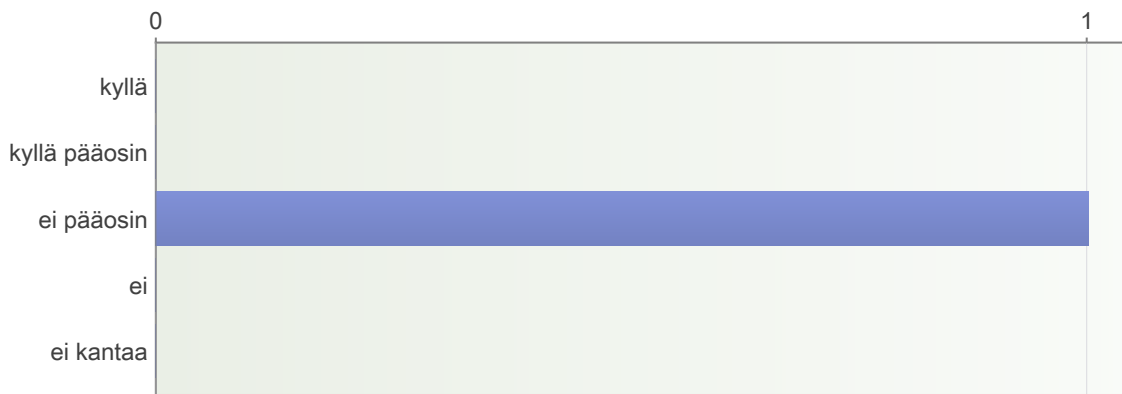
Vastaajien määrä: 1

- Lain aikataulu aiheuttaa merkittäviä riskejä. Markkinaehtoisen laajan perustason sote-keskuksen toimivuudesta ei ole kokemuksia, eikä edes palvelujen sisältö, saati palveluketjut, ole määritelty.

Hallinnollista infrastruktuuria ei ole olemassa. Julkisomisteisen tuotannon kliiniset ja hallinnolliset tukipalvelut pitää järjestää kokonaan uudelleen yhtiöittämissä yhteydessä. Päätöksentekokykyiset maakunnat ovat toiminnassa keväällä 2018. Laissa ei ole mekanismeja potilas- ja talousriskien hallintaan tai järjestelmän korjaamiseen käyttöönoton edetessä.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

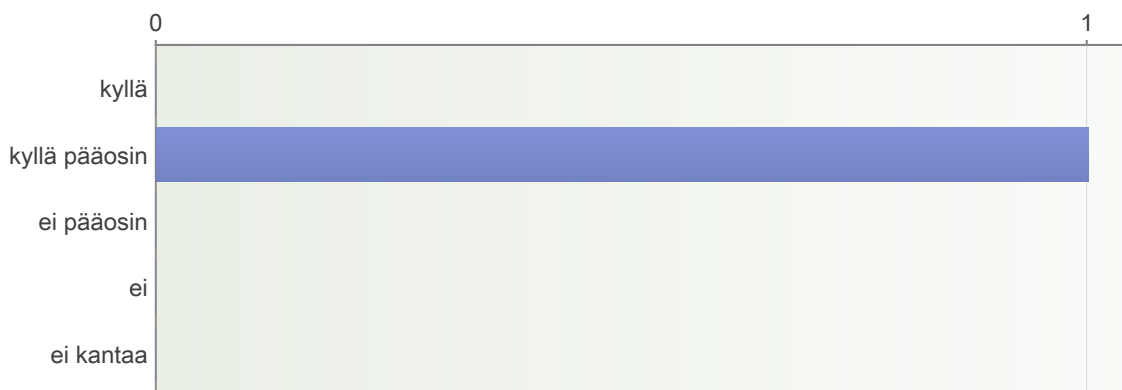
Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys antaa maakunnille tarkoituksenmukaisen vapauden järjestämisen sisällöllisten yksityiskohtien määrittelyyn, mutta lain aikataulu ei mahdollista muutoksen riskien hallintaa.

Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta lakiesitykseen sisältyvät asetuksenanto-oikeudet ovat ongelmallisia. Järjestämisvastuuta rajoittaa kriittisesti myös muihin sote-lakiesityksiin liittyvät päätöksenteon ja rahoituksen rajoitukset.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

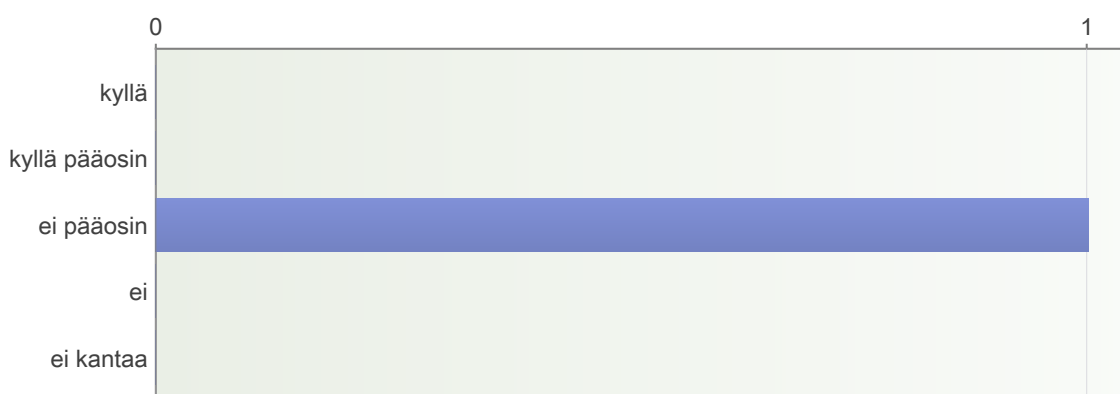
Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys ei rajoita markkinoiden syntymistä. Käytännössä toimivien markkinoiden syntyminen on kuitenkin erittäin epävarmaa ja oletettavasti kehittyä asteittain. Tavoitellun laajuuden saavuttaminen edes Uudellamaalla on epävarmaa. Aikataulu ja toteutustapa ei mahdollista juurikaan järjestelmän koeponnistuksia.

Suunnitellusta kapitaatorahoituksesta ei ole liiemmin kokemuksia Suomesta. Kapitaatorahoituksen insentiivien asettaminen ja oikean rahoitustason määrittely tulee olemaan haastavaa ja edellyttävät hallittua prosessia. Esitetyt aikataulut eivät tee haastetta helpoksi Uudellamaalla.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden kohtalo on pitkälti kiinni maksusetelimarkkinoiden luomisen onnistumisesta ja toisaalta henkilökohtaisen budjetin järjestelmän yksityiskohdista. Sote-keskustoiminta edellyttää suurta kokoa mm. taloudellisten riskien hallitsemiseksi.

Uusiin valtakunnallisiin järjestelmiin liittyminen ja muut muutokset vaativat yrityksiltä investointeja. Pienille ja keskisuurille riskit voivat osoittautua liian suuriksi, joka voi entisestään kiihdyttää toimialan keskittymistä ja keskimääräisen yrityskoon kasvamista.

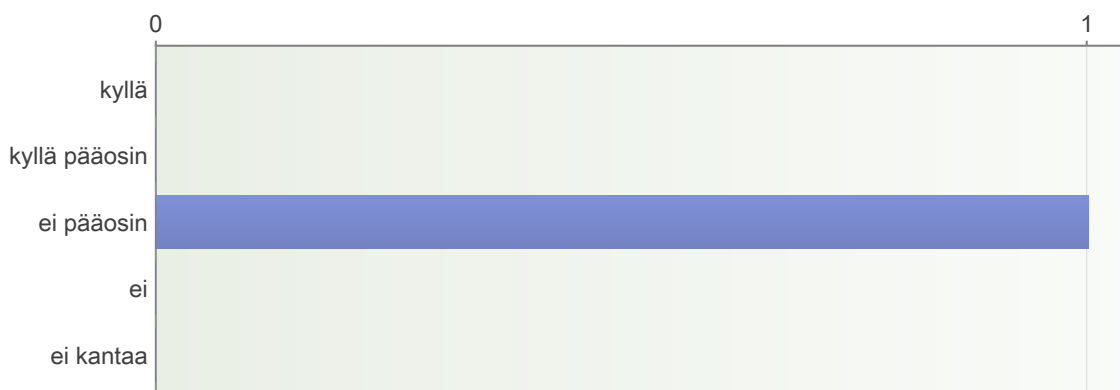
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty valinnanvapaus ei itsessään tarkoita vaikuttavampaa hoitoa. Esitetty valinnanvapauslaki ei ole vastaus eniten sote-kustannuksia aiheuttavien asukkaiden palvelujen kehittämiseen. Ilman palvelutuottajan kannustimia vaikuttavaan hoitoon ja mahdollisuutta eheisiin hoitopolkuihin ja palveluintegraatioon uudistuksen vaikutukset voivat olla jopa kielteisiä kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

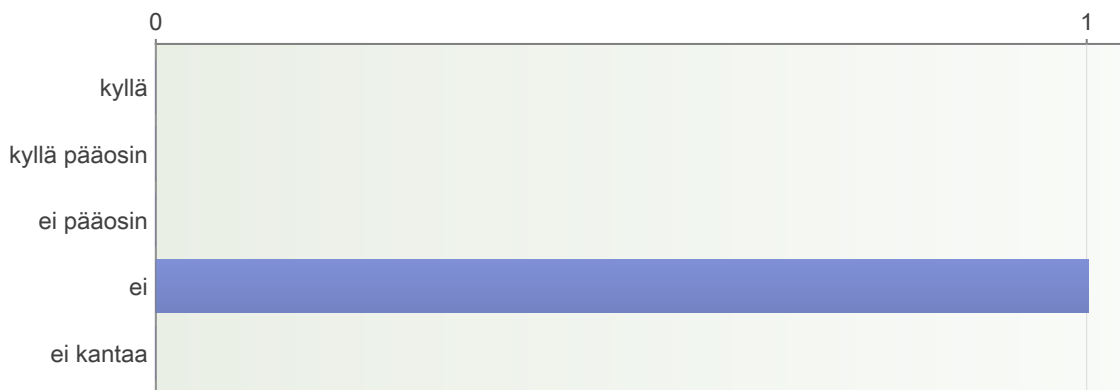
- Lakiesitys herättää huolta monissa suun terveydenhoidon kriittisissä kohdissa. Jos koululaisten hammashoito on osa liikelaitosta (kuten kouluterveydenhuolto muuten), tulee hoitopoluista rikkonaisia.

Laissa tulisi selventää, liittyykö kouluterveydenhuoltoon lasten terveystarkastusten ja ennaltaehkäisyn lisäksi sairaudenhoito ja oikomishoito.

Lakiesityksen perusteella ei selviä, miten järjestelmä sopeutuu, kun merkittävä määrä yksityistä palvelua käyttävää aikuisväestöä siirtyy julkisen palvelun piiriin. Samoin 50-55 § (kiinteä -, kannustinperusteinen- ja suoriteperusteinen korvaus) rahoitusmallin toteuttaminen jää epäselväksi, samoin sote-keskustoiminnan ja suunhoidon yhteensovittaminen.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tehty vaikutustenarviointi on laaja ja siihen on kirjattu erittäin paljon riskejä, että uudistuksen tavoitteet voitaisiin saavuttaa.

Lakiesitys edellyttäisi useiden laajojen muutosten toteuttamisen samanaikaisesti ja koko maassa. Teoreettisen arviot ilman käytännön kehitystyötä ja siihen liittyvää arviointia ovat riittämättömiä riskien tunnistamisessa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Arviota ei ole vielä tehty.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Espoon kaupunki edellyttää, että palkkaharmonisointiin, 3 miljardin euron kustannussäästöavoitteeseen, pienten terveyspalvelutoimijoiden toimimiseen, väestön terveys- ja hyvinvointieroihin sekä muihin yksityiskohtiin liittyvät virheet ja puutteet on korjattava ennen lain täytäntöönpanoa.

Espoo katsoo, että myös kunnille on annettava mahdollisuus toimia sote-palveluiden tuottajina tasavertaisesti muiden toimijoiden kanssa joko omistamiensa yhtiömuotoisten sote-keskusten kautta tai esimerkiksi tuottajapoolien kautta siten, että tuottajapoolin voisivat perustaa myös kunnat. Tämä helpottaisi valinnanvapauden toteuttamista vaiheittain ja lisäisi uskottavia vaihtoehtoja palvelutuotantoon.

Sote- ja maakuntauudistuksen onnistuminen väestö- ja henkilöstöpohjaltaan muista maakunnista poikkeavalla Uudellamaalla edellyttää, että uuden toimintatavan ja organisaation luomiselle turvataan edellytykset, joista keskeinen on riittävät siirtymäajat. Kaikki huomio on kiinnitettävä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen ja riskien minimointiin siirtymävaiheessa 2018/2019.

Maakunnan toimintojen käynnistäminen aikataulussa edellyttää, että valtio osoittaa siihen tarpeelliset

voimavarat.

Kyseessä on hallinnollinen uudistus, joka tehdään samanlaisena koko Suomessa. Uudistuksessa tulisi huomioida Uudenmaan erilaisuus (1 600 000 asukasta, 60 000 työntekijää ja noin 6 mrd kustannukset) verrattuna muihin maakuntiin. Uudenmaan kokoon nähden aikataulu ja toteuttamiskelpoisuus pitäisi ottaa erityisesti huomioon.

Väestön luottamus nykyisiin kunnallisiin ja sairaanhoitopiirien hoitamiin palveluihin Uudellamaalla ja Espoossa on vahvaa. Hoitoon pääsy ja asiakastytyväisyys ovat korkealla tasolla. Palvelujen siirtyminen markkinaehtoisiksi ja merkittävässä määrin yksityisten tuottajien hoitamaksi on asiakasnäkökulmasta suuri muutos. Lakiesitystä tulee kehittää siten, että muutos olisi toteuttavissa hallitusti ja asteittain.

Laadukkaat ja riittävät ruotsinkieliset palvelut pitää varmistaa. Erityisesti huolta herättää ruotsinkielisten sosiaalipalvelujen saatavuus. Kirjoitusvirheen korjaus Espoon kaupunginhallituksen 6.3.2017 päätökseen: Lain jatkovalmistelussa kielellisten vaikutusten arviointia tulisi huomioida perusteellisemmin.

Suunnitelmat ICT – palvelujen keskittämisestä isoon, valtakunnalliseen palvelukeskusosakeyhtiöön aiheuttaa pienten ja keskisuurten yhtiöiden markkinoiden huononemisen. Mahdollisuudet uusien innovatiivisten tuotteiden kehittämiseen koti- ja vientimarkkinoille heikkenee.

Henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto ja nykylainsäädännön mukaisten subjektiivisten oikeuksien turvaaminen vaativat erityistä huomiota. Henkilökohtainen budjetti on sinällään asiakaslähtöinen mutta vaatinee nykyisen erityislainsäädännön muutoksia vanhus-, vammais- ja kehitysvammaispalveluissa.

Valinnanvapaus pitää määritellä selkeästi ja laatia arvio valinnanvapauden vaikutuksista.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- 17 § 1 mom. Maksusetelisäännös: maakunnalle tulee lisätä oikeus määritellä, missä palveluissa vähintään suoran valinnan palvelutuottajan on tarjottava maksuseteliä. Tällä pyritään varmistamaan maksusetelimarkkinoiden syntyminen tarkoituksenmukaisissa palveluissa.

51 § 5 momentin mukaan maakunta voi määritellä erikseen erityisiä ryhmäkohtaisia kiinteitä korvauksia, jotka perustuvat kansallisiin tarvetekijöihin. Maakunnalle tulisi kuitenkin jättää merkittävästi toimintavapautta määritellä maksukriteerit omaehtoisesti ja maakunnan paikalliset tarpeet huomioiden.